

GAZETA TRANSILVÂNIEI

PROPRIETARĂ-ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRĂSOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea unui comitet de redacție.

Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA,

1838

GHLBARITIU ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘII ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRĂSOV

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513

Abonamentul anual lei 200. Autorități și Societăți lei 500.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 74

5 Octombrie 1941

Anu! 104

Să nu le zicem pe nume

de V. Branisce

Se poate și așa!

Când cauza pe care o susții este dreaptă și adevărată, mijloacele de luptă îți stau la îndemână. Nu ai prea mare bătaie de cap nici să le găsești, nici să le orânduiești, ele apar ca dela sine și se impun fără nicio constrângere.

Numai cel care își întemeiază pretențiile și existența pe minciună și strămbătate se ferește de lumina adevărului ca dracul de tămâie. Pentru acela primejdii răsar la tot pasul și el nu știe ce mijloace artificiale să întrebuițeze ca să nu i se dărâme șandramaua.

Lozincă cea mai nouă e: să nu le zicem pe nume. Bine! Noi putem vorbi și astfel. La urma urmei, de când există omenirea, ea s'a temut întotdeauna de elementul răului și a căutat să se ferească, pe cât posibil, chiar și să-i rostească numele. Așa s'au născut în popor o mulțime de expresii, izvorite din necesitatea de a înconjura numele Satanei.

Dacă imaginația țaranului ajunsă la ananghie a plâsmuit atât de variate nume pentru diavol și l-a îmbrobodit în fel și chip zicându-i: Uciğă-l crucea, Uciğă-l toaca, Necuratul, Aghiută, Sarsailă, M ichiduță, Nichipercea, sau Tălărigu — auzit într-o comună din Banat — vom găsi și noi expresii tot atât de pitorești pentru cei ce vor să răstoarne dreapta orânduire a firii.

Vom găsi imagini și expresii pentru a concretiza tot conținutul durerii și al revoltei noastre.

Vom găsi numele potrivite pentru a fiintui la stâlpul infamiei pe pomanașii tuturor diplomaților, care prin ultimul lor succes de îndoelnică proveniență au cuprins sub jugul robiei suflete nevinoate.

N'o să le mai zicem pe nume. Ne vom feri să-i mai pomenim.

De câte ori ne va răsări în minte imaginea lor, vom schița grăbit semnul crucii și vom scuipa în sân.

Dar nu vom înceta nici o clipă să afirmăm cu tărie că drepturile noastre se întind departe înafara hotarelor de astăzi și că singura noastră țintă este să îndreptăm o nedreptate, la a cărei comitere am fost și noi părtași.

Pentru că prea am văzut cum se dărâmă din temelie tot ce cu cinste fusese ridicat și... am tăcut.

Prea am lăsat pe toți nechemaiți să scoată la mezat moșia-ne străbună.

LĂMURIRI

de Dr. D. Chirculescu

În toate statele lumii, informațiile și datele precise de ordin diplomatic sunt cunoscute numai de cancelariile și de organele Ministerelor de Externe. De aceea și orientarea politică externă a fiecărui stat rămâne, în mod exclusiv, în mâinile diplomaților. Imixtiunea marului public, neinformată și necompetent, în acest domeniu nu poate fi admisă. S'a văzut recent, în Yugoslavia, la ce duce desconsiderarea acestui principiu.

Dar iarăși, când diplomația unei țări este purtată de incompetenți, întreg poporul este dus, fără nicio vină, spre catastrofe naționale. E ceeace s'a petrecut cu noi. Neinformată, necunoscutoare, opinia publică românească nu putea pretinde să influențeze sau să îndrumeze actele Ministerului de Externe. Nu incumbă opiniei publice nici prevederea nici hotărârea drumurilor pe care trebuie să calce diplomația. Poporul nu poate avea prevederi diplomatice: el constată numai rezultatele finale. El nu-și poate, deci, da seama de greșeli decât după ce rezultatele sunt cunoscute, adică, prea târziu.

În consecință, Românii nu puteau face altceva decât să ia atitudine într-un târziu, — și numai atunci, — când nepriceperea conducătorilor devenise evidentă în fața rezultatelor catastrofale obținute, și să isgonească pe acei care ne duseseră pe marginea prăpastiei. Ceeace s'a și făcut la 6 Septembrie 1940.

Din acest punct de vedere nu se poate aduce poporului românesc nici o imputare.

Că ar fi putut poporul românesc să trâmbezeze la cele patru puncte cardinale, ca alții, că îi este dragă Axa? Că ar fi putut, ca alții, să se mulțumească cu acea platonică

declarație pentru a se sustrage apoi dela orice ajutor efectiv pentru Germania sau Italia?

Că ar fi putut, ca alții, să mai cocheteze, totuși, pe ici pe colo, chiar cu riscul de a fi prins în flagrant delict...?

Că ar fi putut, ca alții, să aducă ca singur aport Axei doar niște tângueli de curtezană desamăgită, că dragostea nu-i este „prețuită” îndeajuns?

Și că, poate, astfel, datorită unor excepționale conjuncturi, fără nicio oboseală, fără luptă, cu sprijinul Axei, România ar fi putut, tot ca alții, să se pomenească anexând teritorii străine asupra cărora nu avea niciun drept? Poate.

Dar Neamul românesc întreg s'ar fi simțit rușinat și umilit de asemenea rezultate.

Este sigur că România a fost dusă pe un drum greșit și contrar intereselor ei. Acest lucru este îndeosebi evident în urma evenimentelor care au arătat pericolul ce ne păștea din partea Rusiei, și care nu putea fi evitat decât printr-o colaborare cu Germania. Atitudinea de politică externă a guvernelor de până la 1940 a fost greșită.

Dar atitudinile firești au rupt în nenumărate locuri eșafodajul — dacă a fost vreunul — politicii noastre externe dinainte de 1940. Unic izvor de aprovizionare cu petrol și grâne al Germaniei pentru ducerea războiului, România a rămas economică legată de Germania.

Așa încât, fără să se fi declarat alături de Germania, România venea Germaniei în ajutor pe calea economică. Poate că, chiar fără o declarație

— Continuare în pag. 3 —

Probleme românești

de N. Baboie

Războiul actual a răscolit și pentru neamul nostru o seamă de probleme etnice și politice de o deosebită importanță. O nouă orânduire europeană se țese sub ochii noștri. Predestinat de soartă, poporul român ia și el parte activă, ca de-atâtea ori în cursul sbuciumatei sale istorii, prin tributul său de sânge, la rezolvirea lor. În aceste împrejurări, este, credem noi, o datorie națională a cunoaște aceste probleme și o obligație profesională pentru noi a le difuza în cercurile cât mai largi ale publicului cititor.

Ziarul nostru, dela început, a examinat rând pe rând, cu toată obiectivitatea, într-o serie de articole, chestiunea Românilor basarabeni, apoi a celor dintre Nistru și Bug, iar în timpul din urmă și situația etnică și politică a Românilor din Banatul vremelnice înstrăinat. Pentru a fi tabloul complet, pentru a ne face datoria deplin, vom trece și dincolo de Dunăre, la alți frați buni ai noștri, căci se pare că o rază de speranță se revărsa și pentru ei, atât de oropsiți și de năpăstuiți de vitregia vremurilor și de nepăsarea noastră.

Din cele mai vechi timpuri, poporul român s'a întins, grație vitalității sale deosebite, pe cele două maluri ale Dunării. Acest fluviu sfânt al strămoșilor noștri, căci ei beau apă din Dunăre înainte de a pleca la luptă, nu a format nicicând, precum nu formează nici azi, graniță despărțitoare de frați. El își duce apele lui bogate rostogolindu-le la vale, de mii de ani, prin țara strămoșilor și neamului nostru! Ca un adevărat părinte, bun și înțelegător, ne-a ocrotit, ne-a îmbrățișat sau a stat de veghe la căpătâiul copilului său iubit, apărând ființa poporului românesc. Carpații și Dunărea au fost în tot decursul istoriei, cele două părghii ale existenței noastre multimilenare, cei doi factori geografici determinanți ai vieții noastre economice, politice și naționale.

— Continuare în pagina 4-a —

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVÂNIEI”

Transilvania sau Ardeal?

de Prof. I. Lupas
Membru al Academiei Române

În graiul cotidian numirea istorică mai veche a țării dintre Carpați și Tisa, aceea de *Transilvania*, începuse a fi strămtorată de numele *Ardeal*, — nume de asemenea istoric, dar de origină mai recentă și mai puțin indicată spre a se generaliza.

Pentru a lămurii vechimea și semnificația acestor numiri identice în fond, diferite numai în formă, este necesar să cercetăm numirile mai vechi sau mai recente, care se găsesc în cronici și în documente, când este vorba de această importantă regiune a spațiului etnic românesc.

Nu se știe, care-i va fi fost numele în timpuri străvechi: fost-a un nume împrumutat dela configurația ei geografică sau dela stăpânitorii vremelnici, care s'au succedat aci în cursul veacurilor, sau dela locuitorii băștinași?

Pentru timpul, când țara aceasta începe să ajungă în contact cu stăpânirea romană, se constată că numele ei era identic cu acela al populațiunii de baștină. Se numea deci *Țara Dacilor*. După ce s'au retras însă vulturii romani din cuprinsul ei — Dacia a rămas pradă furtunilor din epoca năvălirilor

barbare, schimbându-și din veac în veac stăpânitorii și împrumutându-și uneori chiar numele dela niște stăpânitori vremelnici, cum au fost *Gotii* (Goția) și *Gepizii* (Gepidia). Dela scriitorul din veacul al VI-lea dela *Jordanes* știm că Dacia, „încinsă cu o cunună de munți” se numea pe atunci Gepidia.

Dintre scriitorii, care s'au îndeletnicit cu cercetarea și explicarea numirilor ei istorice, profesorul Johann Wolf într-o scriere a sa despre numirile Transilvaniei, împarte aceste numiri în două grupe: a) *numirile vechi, stânse* și b) *numirile nouă, viețuitoare*, așezând în grupul întâi numirile *Dacia, Gotia, Gepidia*, la care s'ar mai putea adăuga *Septem Castra* și *Ultrasilvania* — numiri de asemenea stânse, — iar în grupul al doilea numirile, care mai sunt întrebuițate și în timpul de lăță prin desemnarea acestei țări: *Transilvania, Ardeal, Erdély* și *Siebenbürgen*.

În ce privește numirea *Transilvania*, aceasta este evident continuarea numirii latinești mai vechi *Ultrasilvania*,

INSTANTANEE

Salutul rândunelei

Rândunica e fără îndoială unul dintre cei mai dragi oaspeți ai primăverii, așa cum dintre flori e ghiocelul. Ea e singură dintre sbrătoare care, fără de cel mai mic interes cauză societatea oamenilor, își face cuibul în mijlocul acestora, sub strașini, adeseori chiar și în lăuntru, în câteun unghiu de tavan al locuinței. Am văzut rândunele care își clădiseră cuibul într-o bucătărie. Stăpânul le-a lăsat în pace și pentru că drăgălași lui chiriași să poată intra și ieși nestingheriți a tăiat o bucățică din partea de sus a ușii pe unde se strecurau păsările în orice vreme.

Dragostea rândunelei pentru oameni e inexplicabilă. Niciodată o rândunică n'o vezi așteptând ca să-i arunci ceva, — cum face vrabia de pildă — nu primește și nu cere dela om nimic decât tovarășia, apropierea lui. Și de câte ori, bietele pasări, nu și-a risipit zadarnic dragostea pentru noi. De câte ori și-au plâns cuibul clădit cu trudă de-asupra geamului, pe care o mână brutală l-a dărâmat. De câte ori și-a văzut puii striviți în picioarele oamenilor. Și totuși, rândunica ne iubește; vine în fiecare primăvară la același vechiu stăpân de casă și cu sărghișă de din nou gospodar repără sau clădește din nou micul ei cuib, întrecându-se parcă cu noi în toate îndeletnicirile vieții.

Au fost cazuri, că unii dintre dăătorii de cvartire ai rândunelor au însemnat la aripă sau la picior pe câte o rândunică, toamna înainte de-a pleca, pentru ca să vadă dacă se va întoarce iar primăvara.

În Nordul Europei, un cunoscut ornitolog a legat unei rândunele o bucățică de hârtie la picior cu următoarele cuvinte: „Rândunică dragă, unde vei petrece iarna?”

Primăvara s'a întors pasărea iarăși la cuibul ei cel vechiu și purta o altă hârtie la picior. Pe aceasta sta scris: „In Florența, în casa lui Castedari. Dragi solutări prietenului din Nord al rândunelei”.

Ecat. Pitiș

Crez de copil

SONET

Plecam pe mână capul mic. bălai,
In ani naivi și mă uitam la stele.
Ferestri mici mi se pâreau că-s ele
Prin cari se văd luminile din rai.

Eu, norii-atunci știam că sunt perdele.
Din dosul lor, în cele seri de Mai,
Credeam c'aud al îngerilor graiu.
Iar Tatăl sfânt în gândurile mele,

Era moșneag, cu pletele de nea,
Cu ochii plini de milă și'ndurare.
Dar azi, când știu, că cea mai mică stea

Ce arde sus, o lume-i fiecare,
Și cel Moșneag, ce-a vrut să fie-așa,
Mai sfânt e-acum, mai milostiv, mai mare.

Ecat. Pitiș

Zîmbete amare

(Umor și safiră)

de A. P. Bănuț

Logică ovină și umană

Buna, blânda și folositoarea noastră „soră inferioară”, oaia, are ca principală însușire rasială: puternicul sentiment gregar. La bine și la rău, ea se lasă condusă fără condiții, de o șefă mai bătrână și mai cu experiență sau mai ales de un șef încornurat, cunoscutul berbec.

Nu numai împotriva oricărei logice omenești, dar chiar sfidând instinctul lor de conservare, oile trec una după alta prin apă sau prin foc, căci pe semne așa le-a lăsat Dumnezeu pe ele: să trăiască și să moară în gloată.

Odată, în copilăria mea, am văzut confirmându-se clasic, dacă nu tragicomic, această străveche însușire ovină, sentimentul de turmă.

...Grădina lui Oprea Ispas se mărginea tocmai cu malul Oltului, care de atâtea ploi câte căzuseră în acel an, se umflase și sta să iasă din matcă. Oile lui Oprea, vre o cincizece, pășeau liniștite în fundul grădinii. La un moment dat, copilul lui Ispas, micul „Alisandru Machedon”, împins poate de Diavol, prinse a răsuca din toată puterea sa, cârțăitoarea nouă-nouă, ce i-o cumpăraseră tatăl său în iarmarocul de ieri. La auzirea acestui sunet strident, lor absolut necunoscut, oile se năpustiră îngrozite spre malul Oltului și prin larga spărtură a gardului grădinii, săriră sub înțeleapta conducere a berbecului, drept în valurile furioase ale Oltului.

Ispas-tatăl, care săpa în grădină și văzuse gestul imprudent al nenorocitelor sale oi — deși făcea parte din specia luminată a lui „homo sapiens”, pierzându-și pentru o clipă dreapta judecată, se repezi furios asupra autorului moral al catastrofei, fiul său minor, căruia îi administră, cu coada sapei, o lovitură atât de nenorocită, încât băiatul căzu în inconștiență și rămase apoi toată viața sa, infirm.

Această crudă corecție nu-i folosi însă cu nimic, lui Ispas, căci cele cincizece oi, pescuite la vreo 3 km. de locul sinistrului incident, nu-i mai putură furniza decât lâna lor, căci pielea și carnea bietelor dobitoace lipsite de logică, se alteră și trebui aruncată.

Multă lume s'a întrebat atunci, cum mă întreb și eu astăzi: dac'am compara șubreda logică ovină, cu superioara logică umană, a lui Ispas-tatăl, ar mai cădea oare balanța judecării obiective, în favoarea acestuia?

Căci dacă rătăcirea oilor a fost efectul natural și oarecum frumos, al instinctului lor de solidaritate pe viață și pe moarte, — rătăcirea lui Ispas-senior, care și-a nenorocit fiul minor, absolut neprevăzător al catastrofei consecințe a cârțăitoarei sale... — a fost lipsită de cele mai elementare criterii, ale oricărui logice umane normale.

... Dar ce-aud? Din popor se ridică un glas acut, strigând plin de indignare:

— „Ia lasă-mă, domnule, că Ispas a fost om blând și domol!”

În locul lui, eu și-l luam pe *Ma-chidon* de suburori și-l aruncam în fundul Oltului, cu cârțăitoarea lui cu tot!

Mai auzit-ai una ca asta? Să-ți prăpădească, dintr'un singur cârțait, cinsprezece capete de oi! Fire-ar fi fost el să fie al dracului azi și mâne și până-i lumea, copil blăstămat și neascultător!..

... Ei bine, din scurtul discurs al anonimului din popor, mi-a plăcut acest cel mai puternic *optativ*, din câte-am auzit până acuma în limba românească: „fire-ar fi fost” etc.

Se vede treaba, că *pasiunea*, mai aprinsă și mai sprintenă, încăleacă foarte ușor *logica* calmă și domoală a omului, purtând-o une-ori prin locuri rele și prăpăstioase, pe unde, ea singură, nu s'ar fi dus poate niciodată!

„Pre cum pe pământ, așa și în cer”

(O mică inversiune)

Omul este animal rațional, umblă în două picioare, este fiul lui Dumnezeu și, după moarte: *nemuritor*.

Pe frații săi „inferiori”, — care umblă în patru picioare, îi trag căruțele și mașinele agricole, îl hrănesc cu laptele și carnea și-l încălță cu pielea lor, — omul i-a decretat: *biete ființe fără rațiune* și fără niciun drept la nemurirea cerească.

Poate spre norocul lor! Căci sunt aproape sigur, că neîndurații frați „superiori” ar tunde, ar mulge și ar mânca fripti, fierți sau marinați, pe toți sârmaniilor frați „inferiori”, — pre cum pe pământ, așa și în cer!

Fericirea Româului

Ca să fie absolut fericit, Românul are nevoie de următoarele însușiri:

1. Sănătate perfectă;
2. Hiposensibilitate puternică;
3. Inteligență submediocră;
4. Caracter rectiliniar;
5. Hărnicie nemăsurată;
6. Religiozitate profundă.

Notă lămuritoare:

Primele cinci puncte sunt unanim acceptate de critica noastră obiectivă.

Asupra punctului 6, părerile Românilor sunt însă împărțite:

Majoritatea aderă, necondiționat, la practicile tradiționaliste ale Ortodoxiei naționale.

Minoritatea Românilor preferă Uniunea cu Sf. Scaun al Romei Eterne, Catolice și Latine.

Citiți cel mai vechiu ziar Gazeta Transilvaniei

PREDICI ÎN PUSTIU

Temelul nefericirii noastre

Noi nu vedem și nu știm să mulțumim lui Dumnezeu, când soarele binefăcător ne încălzește corpul, când verdețea primăverii ne încântă ochii, când luna — stăpâna nopții — luminează misterios și superb din cerul instelat, când păsărelele din grădină ne îndeamnă la seninătate și veselie, toate acestea ni se par lucruri firești. Dar imediat ce servitoarea ne vine zece minute mai târziu acasă, sau sparge o farfurie, tu-năm și fulgerăm.

Nu vedem marile binefaceri ale naturii, de câteori am fost salvați dela moarte, de câteori Providența divină ne-a iertat păcatele și greșelile, dar știm să înjurăm imediat ce altul ne greșeste și să-i amintim mereu greșala, pe care noi nu o putem uita, deși e scris în toate cărțile de filosofie ale vieții și așa ne învață și spiritul evanghelic: *să uiți ofensele, dar niciodată binefacerile*. În loc să zicem: mulțumesc lui Dumnezeu, că m'a scăpat cu bine, din toate greutățile, noi zicem mai curând: Cât de mult am suferit, nu știu, dacă mai există om să li suferit atâta ca mine, nu știu cum de mai trăesc.

Pe cine am auzit vreodată zicând: „Mulțumesc lui Dumnezeu pentru aceste frumoase zile de toamnă”, mai curând zicem: *zece să piște frigul*, vai de capul nostru, ce ne facem fără lemne? Când plouă, nu încetăm să ne văicărăm, așa că în loc de bunăziua zicem, când ne întâlnim: *Vai ce vreme, îmi merge pe nervi*, nu mai e de suportat.

Temelul nefericirii noastre iată-l: Vedem numai ceea ce este desagabil, și exagerăm cu văicările ceea ce ni se pare neplăcut.

Pentru zilnicele binefaceri ale Marelui Creator nu avem niciun cuvânt de laudă și mulțumită. Tipăm în gura mare nefericirea noastră, în loc să zicem: mulțumesc lui Dumnezeu, că am scăpat cu atâta, putea să fie mult mai rău.

Nu vedem în câte sute și sute de cazuri a fost alături de noi ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor și când într'adevăr ni se pare, că nu suntem sprijiniți de nimeni, în loc să zicem: Nu-i nimica, de data asta, trebuie să fac singur toată lucrarea. Ne tânguim cu limbă de moarte că suntem izolați, nimeni nu se interesează de noi, nimeni nu are nevoie de noi.

O, dacă am ști, că orice nenorocire are două fețe, că în orice rău este un bine, că avem mult mai multe motive să mulțumim lui Dumnezeu decât să ne blestemăm soarta, că orice suferință este croită pe măsura suportabilității noastre, că ieșim din ea mai înviorați, mai oțaliți, că nu ai voie să zici: „Vai ce mult sufer”, ci numai „Ce vesel sunt că am puterea de a suferi”, am tăia deodată craca principală a nefericirii noastre.

Dr. M. Suciu-Sibianu

care se găsește în documente latinești dela începutul veacului al XII-lea (la 1103 este amintit un „Mercurius Princeps Ultrasilvanus”). Dar dela sfârșitul veacului al XII-lea înainte stilul curial latinesc, în care erau redactate documentele cancelariei ungare și ale scaunului papal, părește forma aceasta învechită, menținând însă neîntrerupt forma *Transilvania*.

Numirea aceasta era de origine și proveniență străină, din afară de granițele țării transilvane. Era o *nume exotică*, pe care nu și-o dăduse țara însăși, nici nu o impusese dela vreun neam stăpânitor, ci o primise așa cum căutară și izbutiră să i-o impună străinii apropiindu-se de granițele ei apusene ca de ale unei țări, care pentru danșii era „*Țara de dincolo de p. dure*”. La fel a fost impusă mai târziu Munteniei numirea latinească *Transalpină* (Țara de dincolo de munți).

Traducerea numirii latinești Transilvania se găsește și în unguerescul *Erdély* (Erdö- ele) și în derivatul *Ar-*

deal, pentru care cronică lui Gheorghe Brancovici din veacul al XVII-lea înfățișează și forma puțin obișnuită: *Erdelia*. A fost discuție și controversă îndelungată asupra chestiunii, dacă Erdély derivă din Ardeal sau invers Ardeal din Erdély. În scrierea publicată la Sibiu în 1813 de Iosif Marienburg sub titlul *Geographie des Grossfürstentums Siebenbürgen* se admtea prioritatea lui Erdély, părere combătută însă de Wolf, care susținea că Ardeal ar fi fost numele străvechiu al acestei țări derivându-l din *ardhva* (sanscristul — „arduus”=ridicăt, înalt). Această părere a lui Wolf era împărțită și de Iulian Marțian. („Despre numele Ardealului”. Bistrița, 1906) care considera Ardealul drept o numire de origine tracică — și de sibianul Gustav Bedeus, care încercase a deriva chiar și numirea germană de aci astfel: *Ardeal* — *Burgberg* — *Siebenbürgen*, („Ortsnamendeutung”, Sibiu, 1906, p. 23—24) pentru a renunța mai târziu la rezultatele, care în 1906 îi păreau sigure. Iar

Nicolae Densusșianu în *Dacia preistorică* susținea părerea că Ardealul ar fi de origine *pelagică*..

S'a dovedit însă că, unguerescul Erdély nu poate deriva nici din aceste forme străvechi, nici din forma bizantină *Ardelion* (*Ardelia* care se găsește mai întâi la scriitorul Laonicus Chalcondylas în sec. XV) câtă vreme Erdély datează dela sfârșitul veacului al XII-lea și nu e decât traducerea fidelă a latinescului Transilvania (*Erdö-ele, deci locul sau țara de dincolo de pădure*).

Dacă Ungurii au numit țara aceasta așa, e o dovadă că n'au putut să pătrundă în cuprinsul ei până la sfârșitul veacului al XII-lea și că prin desigurul veacului seculari dela granița de Vest a Daciei de odinioară ei au putut fi împiedecați mult timp în năzuința lor de a străbate în regiunea ce se întindea la răsăritul acestor codri.

Fiindcă din punct de vedere filologic e inadmisibilă originea latină, tracică sau pelagică a cuvântului Ardeal,

nu rămâne altă explicație plausibilă decât aceea a derivării lui din unguerescul Erdély (cum a demonstrat răposatul N. Drăgan). Această derivare nu însemnează însă nici decum renunțarea la adevărul istoric al vechimii elementului românesc, al *priorității lui incontestabile în Ardeal* față de târzie și dificila penetrațiune maghiară. Numele Ardeal a putut să pătrundă în graiul poporului român înainte de anul 1390, deci numai după ce pălcuri de maghiari au reușit să străbată sporadic în Ardeal, punând stăpânire asupra unor ținuturi dela granița de Vest până spre centrul acestei țări. Numirea însăși a fost *impusă* Românilor de către acești noi stăpânitori vremelnici, dar ea nu a putut fi generalizată asupra Ardealului întreg, nici până în veacul al XVII-lea.

— Sfârșitul în nr. viitor —

LĂMURIRI

Continuare din pag. 1-a

oficială de adeziune, România ar fi dat Germaniei, în Iunie 1941, același sprijin puternic și efectiv în campania din Rusia, înfrățindu-se prin sânge și luptă cu oștirile Reichului, mai mult ca oricare alt popor.

*

Și acum, dacă punem alături pe cei care s'au simțit bine de a fi fost plătiți cu teritorii nemeritate pentru o declarație de dragoste platonice, de o parte, și de altă parte, națiunea română, efectiv utilă, chiar fără asemenea declarații, se desprinde din această comparație o deosebire fundamentală în favoarea noastră.

Nu vom insista mai mult asupra acestei deosebiri, fiindcă nu este vorba, pentru noi, Românii, să cerem plată pentru servicii aduse, nici să cerem vreo recunoștință. Sufletul românesc este prea deosebit de sufletul națiunilor cu aptitudini declamatorii și patetice, cu scopuri bine definite. Deaceia, și atitudinea românească nu se poate reduce la milogii. Românii revendică, la timpul potrivit, nu pentru servicii aduse, ci valorificându-și bărbătește drepturile intangibile pe calea armelor sau altfel.

Deaceia, astăzi, când România așteaptă o soluție la dreptele ei revendicări de întregire națională, ea nu cere aliaților ei nici recunoștință, nici bunăvoință. Nu le cere, deși știe să le prețuiască. Ea se bizuie în locul prim pe dreptatea și puterile sale. Pe lealitatea și corectitudinea aliaților. Se mai bizuie pe vederile clare ale celor ce conduc destinele Germaniei și Italiei, care nu pot să nu vadă că numai obținându-și dreptatea integrală, România ar putea să fie legată nu numai prin interese și convingeri, ci și prin suflet.

Și atât Germania cât și Italia au interesul să aibă, și în viitor, aci la grile Dunării, un popor tare și alăturat lor.

Tăria Neamului românesc o arată îndeajuns trăinicia așezării noastre de 2000 de ani pe aceste meleaguri. Sufletul leal, viguros și generos al Românilui fac din el un adversar de temut pentru inamici și un prieten credincios, de nădejde, pentru cei ce-l înțeleg.

Și Românii sunt totdeauna bucueroși să fie înțeleși.

Despărțământul „Astra“ Brașov

Convocare

Membrii Despărțământului central județean „Astra“ Brașov se convoacă în

ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ pe ziua de Duminecă 12 Oct. 1941, orele 3 p. m., în sala Sfatului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Alegerea a trei verificatori ai procesului verbal.
3. Verificarea delegațiilor celorlalte despărțăminte.
4. Raportul general pe anul 1940 41.
5. Raportul casei pe anul 1940.
6. Raportul comisiei de cenzurare a gestiunii anului 1940.
7. Descărcarea comitetului de gestiunea anului 1940.
8. Aprobarea bugetului pe anul 1941 42.
9. Propuneri și interpelări.
10. Fixarea datei adunării generale pentru alegerea noului comitet.
11. Alegerea comisiei pentru cenzurarea socotelilor pe anul 1941.
12. Inchiderea adunării.

Brașov, din ședința Comitetului „Astrei“ Brașov, ținută în ziua de 17 Sept. 1941.

Președinte,
(ss) *Dr. Nicolae Căliman*
Secretar,
(ss) *Ing. V. Micu*

Nota:

În sensul art. 11 din Regulament, „vot deciziv au numai acei membri fondatori, pe viață și activi, care au fost declarați membri în anul precedent adunării și și-au achitat și taxa curentă“.

Iar în sensul art. 14, lit. g.: Interpelările trebuie notificate în scris, cu cel puțin trei zile înainte de adunarea Despărțământului.

CUVÂNTAREA directoarei Maria Ionescu

la deschiderea cursurilor liceului „Principesa Elena“

In ziua de 1 Oct., a avut loc deschiderea cursurilor liceului de fete „Principesa Elena“ în localul liceului „A Șaguna“. Bătrânele ziduri ale faimosului leagăn, în care și-au luminat mintea și încălzit inima atâtea generații de bărbați aleși ai neamului, și-au luat sarcina patriotică să adăpostească și liceul de fete cu lecții alternative de după masa.

Atmosfera istorică a localului, dar și concepția patriotică izvorâtă din vieța epopeii naționale a momentelor a inspirat atât de fericit pe D-na Directoare Maria Ionescu la fixarea noului cadru în care este chemată să lucreze școala românească. Sufletul profund creștin, aj. torul deaproapelui și inspirația directă din rănile deschise ale eroilor este tainul ce l-a oferit tinerelor noastre fete.

Doamnelor și Domnilor,

Doamnelor Colege — Iubite eleve — bine ați venit cu forțe noi de muncă în activitatea ce începe acum, bine ați venit să deschidem porțile școlii.

Porțile, după cum vedeți, nu sunt ale localului nostru. Ale localului nostru nici n'au fost închise în timpul vacanței, ele au stat și stau deschise, prilej ca din cele ce am văzut și auzit acolo, să privim cu ochii mari și să auzim limpede adevărul absolut al crezului nostru de azi și de totdeauna.

Elevele, care au activat acolo, sub conducerea și grija demnă de admirat a D-nelor Profesoare, nu și închipuiesc câte au învățat, câte au îngrămădit în suflet, ce orizonturi li s'au deschis pentru înțelegere în pregătirea pentru viața, pentru puterea de a crea și a produce, pentru dezvoltarea caracterului.

Și acesta este tocmai rostul școlii. Să nu intrați aici cu scopul de a obține diplome și certificate, acele hârtii care vă fac cu atât mai pretențioase, cu cât ați înțeles mai puțin din rostul școlii. În lupta mare a existenței, ele au din ce în ce mai puțină valoare.

Deschidem școlile ca să înțelegeți ceea ce ați văzut acolo, pe paturile și

asternuturile voastre, pe care le-ați oferit rănților — paturi instalate în locul băncilor din clasele localului nostru; deschidem școlile ca să înțelegeți sacrificiile înaintașilor și ale celor care acum, într'un avânt superb, își varsă sângele departe, dincolo de Nistru; deschidem școlile ca să cultivăm instinctul de conservare colectivă al rasei noastre, până dincolo chiar, la formele lui mistice.

Trăim vremuri grele; lupta pentru existență a indivizilor ca și a popoarelor este cruntă și fără pregătire ele dispar în vâltoarea ciocnirilor de valuri omenești.

Pe linia acestei pregătiri trebuie să mergem.

Toate puterile sufletesteți să se desvolte în vederea acestei pregătiri. Cultură ca mijloc de acțiune, mai puțin formală, mai puțin a vorbelor și a lustrului de suprafață, cunoștințe pentru a putea înfăptui, pentru a produce, pentru a crea. Cultivarea legilor morale cu conștiința că nerespectarea lor aduce decăderea și pieirea statelor, ca și a indivizilor. Să cultivăm și să potențăm idealul nostru propriu, rezultat al tradițiilor noastre, al aspirațiilor noastre, al legii noastre românești, având mereu în vedere că suntem o insulă de latinitate la revărsarea tuturor năvalirilor.

N'au căzut decât popoarele a căror voință de a trăi, a căror încredere în ele a slăbit sau a dispărut. Cât timp au avut și au treaz în conștiința lor idealul propriu de viață, cât timp ei nu s'a clătinau, au rezistat și vor rezista. O știm cu toții, mai de mult aceasta, dar acum a venit timpul s'o simțim profund.

Veniți multe dela căpătâiul rănților. Auzim toți ecoul epopeei ce se desfășoară peste granițe și bubuitul tunului cu sacrificiul vieților a ceea ce avem mai bun.

Deschidem cursurile, urându-vă succes în munca ce urmează să începem de azi, în vremuri grave și decisive.

Aceeași aniversare

de I. Bozdog

La 21 Septembrie a. c. s'au împlinit 150 de ani dela nașterea lui St. Széchenyi „cel mai mare ungar“. Momentul acesta a fost subliniat de presa ungară și comentat de ziare prin prizma de vedere al partidului care l-a comemorat, încercând să și-l exproprieze în lotul său fiecare, (dealtfel acestea sunt singurele exproprieri în care sunt fără rivali). A încercat și Tribuna Ardealului să se ocupe de personalitatea celui mai mare ungar, în editorialul său din acea zi, dar, după primele aliniate, articolul continuă cu date statistice cu numărul neamurilor de rase din toate continentele. Foarfece binevoitoare a suprimat distincția ce începuse a o face între principiile stabilite și profesate și între felul de întruchipare a acestor principii ale contelui.

Ceeace nu le-a fost lor permis să spună, li s'a admis însă Ungurilor din România în revista „Minoritatea Maghiară“.

Frații noștri, voiau să demonstreze — așa apare din pasajul ciuntit, — că și acest conte a „predicat apă, dar a băut vin“ și încă din cel mai tare și amețitor, întrecându-se în închinăciuni contra naționalităților cu L. Kossuth.

Contele St. Széchenyi a spus doar faimoasele cuvinte. „Suntem atât de puțini, încât la noi ar trebui grațiază și paricizii“, devenite maximă fundamentală pentru înmulțirea națiunii alcătuitoare de stat.

Revista dela Lugoj în numărul din Septembrie citează fragmentele discursului academic dela 27 Nov. 1842, „Vai ce puțini suntem, este imposibil, ca astfel să nu ne topim în grozav de marele număr de slavi și germani: trebuie lătită deci limba și naționalitatea pretutindeni.“

Revista omite voit cuvintele din discurs cu „marea valahă“ spre a nu da nimic de bănuț, dar reține principiul că rasa: „trebuie să posedă superioritatea de topeire“. Nu scapă însă această revistă niciun cuvânt asupra marilor greșeli comise contra naționalităților de către contele Széchenyi, deși el a fost cel ce a susținut introducerea limbii ungurești pe toată linia, cu excluderea naționalităților.

Nu pomeniște nici de intervenția lui Stefan L. Roth — care arată în același an că numai în Ardeal numărul Românilor este de 2.200.000 față de numărul total de 4.300.000 al Ungurilor din întreaga țară.

Ceeace nu poate face însă în articolul de fond, o face cu vârf și îndesat în analiza dramei *Bánk Bán*, de la nașterea autorului căreia se împlinesc tot 150 de ani.

Indrăzneala e prea mare! Ca o scuza în fața cenzurii, că se publică într'o revistă politică un studiu pur literar, aduce faptul că nu este o altă revistă de acest fel din Ardealul de sud și Banat.

În acest studiu are ocazia să se răfuiască cu „stăpânirea arbitrară străină“, să arate și să explice, că în conflictul dintre Bánk Bán și suita reginei Gertrudis în realitate zace conflictul și amărăciunea seculară „dintre ungurime și populația imorală, fără patrie, furisată în țară, care pune mâna treptat pe conducerea și puterea de guvernare!“ Străinii, care, prin legături familiare se acomodează vieții maghiare și se identifică cu suferințele lor, găsesc în Ungaria a doua lor patrie (frații Melindei, Simon și Mihál).

Autorul studiului, în cursul analizei, întrețese pas de pas doctrina nouă naționalistă și justifică măsurile excesive „Sentimentul național se revoltă nuna contra puterii străine ce calcă drepturile, contra celor ce se imbulzesc înaintea Ungurilor, dar nu deosebește pe membrii națiunii după origine ci după sentiment și convingere“

Personagiile sunt tot atâtea fețe reprezentative ale concepției patriotice, față de puterea oprinatoare, jefuitoare străină, (pe atunci austriacă, astăzi... în unele părți...) Scriitorul de acum 150 ani — când problema de naționalitate nu se pune încă, — are concepția compatrioților săi de astăzi, căci națiunea primește bucurii în sânul său „indivizi care se contopesc, dar nu mulțimi și comunități, care ușor pot să răpească puterea de conducere“.

Recunoaște chiar autorul articolului că „poate trecem peste gândirea conștientă a lui Katona“ și peste intențiile lui, când căutăm în vorbele personajilor întruchiparea gândirii și mentalității ungurești (de azi). Dacă el nici n'a putut să simtă și să lupte pentru curățirea de elemente străine, cu atât

mai mult ne-a simțit soarta croită nouă de situație și împrejurări“. De aceea găsește răsunet această lucrare numai în inima maghiară și de aceea e în totdeauna nouă pentru maghiari. Urmează apoi teoria legitimei revolte în contra puterii, care e îndoit îndreptățită contra stăpânirii străine. Soarta Ungurimii: este o stare revoluționară, de neînconjurat contra puterii străine. Răscoala o cauzează nu oprimarea, ci pata de pe onoarea națiunii — căci, n'a fost om, în fața căruia să îngenuncheze Ungurul — în afară de Creatorul său.

Ungurimea care pretinde viață, dreptate și libertate apasă, și dărămnă pereții, deaceia se va întoarce cu sete din ce în ce mai înmăit la Bánk Bán.

Am înțeleg perfect acest fel de apreciere într'o revistă din Ungaria, ca o măsură contra asupritorilor săi, — dacă e cazul și azi. — Dar, când scrie o revistă din România, ea are aerul că-i apără sau pe ei, (contra cui?) sau e directă agitație contra Statului nostru! Și într'un caz și în altul, nu se poate admite acest rol de îndrumător și critic, nici în afară și în favorul conaționalilor și cu atât mai puțin înăuntru și în contra noastră. sau contra aliaților Statului nostru.

Din discursul Cancelarului Hitler

Molotov a pus cele patru condiții cunoscute:

Germania să consimtă la lichidarea Finlandei de către URSS.

U. R. S. S. voia să știe dacă garanția dată de Germania României ar juca și în cazul când Rusia ar fi acționat și împotriva României și Fuiererul a adăugat aci:

Și nu regret că am făcut așa (aplauze) căci am găsit în România un om de onoare în persoana generalului Antonescu, care și-a respectat cu sfințenie cuvântul dat. (aplauze).

A treia era cea referitoare la Bulgaria, pentru a exercita o garanție în acea țară după exemplul țărilor baltice.

Cea de a patra chestiune era a Dardanelor. Nu e mirare că Molotov desminte acum această chestiune, pe care el, Fuiererul o respinse de atunci.

Ziua Domnului

„Ci iubiți pe vrășmașii voștri“...

Ev. Luca VI, 35.

Astăzi, să mai vorbim de iubirea dușmanilor noștri? Parcă ar fi cu totul nepotrivit! Nu vedeți că toată truda și iscusința omului se istovește ca să distrugă pe cel ce-i este dușman? Să-i zdrobească puterea și să nu se mai teamă de el!

N'a fost de când e lumea un războiu atât de crud și pustiitor ca cel de acum! Și nu s'a aprins focul între două popoare pentru un petec de pământ, ci s'a încins o luptă uriașă pe moarte și viață între două lumi.

Cu toate acestea Sfânta noastră biserică se roagă mereu „pentru cei ce ne iubesc și pentru cei ce ne urăsc pe noi“ și ne amintește fără sfială cuvântul cel plin de viață al Domnului nostru Isus Hrisos:

„Precum voiți să vă faciți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea.“

Și de iubiți pe cei ce vă iubesc, ce mulțumire aveți? Că și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei...

Ci voi iubiți pe vrășmașii voștri și faceți bine și dați împrumut lor... și va fi plata voastră multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, că el este bun și cu cei nemulțumitori și cu cei răi“.

Este în cuvântul Domnului un indemn mai înalt, o chemare mai sfântă, multă iubire și bogată milă. El parcă pune stavila războiului și urii și alungă nepăsarea noastră.

Bunătatea Celui Peainalt cheamă fiii răsleților la împăcare; le cere să treacă și peste ura lor, să părăsească păcatul, să alunge fărădelegea și să se apropie de Dumnezeu.

Cine altul ne mai poate astăzi împăca? Singur Dumnezeu! El, — care împacă ziua cu noaptea, vara cu iarna, frigul cu căldura, pentru bună întocmirea văduhurilor și îmbelșugarea roadelor pământului, și pentru ca să se păstreze neamul omenesc, — Dumnezeu singur ne va împăca.

El primește și pe dușmanii săi în pacea și fericirea sa; și trebuie, zice Domnul, după pilda Părintelui ceresc, „voi să iubiți pe dușmanii voștri și să faceți bine celor ce vă urăsc pe voi. Voi trebuie să vă rugați pentru cei ce vă supără pe voi și să prigonească, ca să fiți fiii Tatălui vostru din ceruri, care soarele său îl răsare peste cei răi și peste cei buni și plouă peste cei drepti și peste cei nedrepti“.

Soarele strălucește tot atât de mult în țările celor ce urăsc pe Dumnezeu; ploaia este tot atât de abundentă în câmpiile și în livezile lor și dă rod și răcorește tot pământul.

„Dumnezeu nu s'a lăsat pe sine fără mărturie“, cum zice sf. apostol Pavel, ci ne arată nouă pacea și bunătatea sa.

Nu vedeți voi, când se ridică soarele peste cei buni și peste cei răi „că El vedește nemărginita lui bunătate“; soarele nu răsare mai târziu sau în culori mai șterse peste dușmanii săi.

„Adorați deci, când soarele răsare, bunătatea lui Dumnezeu, care iartă; nu arătați fraților voștri o față tristă, în timp ce Dumnezeu însuși și cerul, dacă pot vorbi astfel, arată și dușmanilor una atât de dulce și senină“.

Mântuitorul nostru Isus Hristos, Fiul Tatălui ceresc, este adevăratul nostru împăciuitoare. „El a venit ca să avem viață, și mai multă viață să avem“. Dumnezeu a rezervat un loc sub soare și dușmanilor noștri. Și pe ei îi primește Domnul cu bucurie.

Insă suferința, întunecul, ruina și moartea, sunt urmele păcatului, dușmanul nostru cel mare. Luptă împotriva lui până îi va seca și izvorul! Nu urî pe vrășmașul tău, ci urăște fărădelegea lui, iar pentru el roagă-te Domnului neîncetat și-i dă ce-i mai scump în sufletul tău, iubirea ta curată.

Scrofuloza

de Dr. Valeriu Stînghe

Este o boală disgrațioasă, urâtă prin semnele cu care pecetluiește pe bolnavi pe părțile vizibile ale pielii, de jur-impjurul gâtului.

I se spune scrofuloză pentru gâtul gros, umflat, ca la scroafe, pe care îl prezintă bolnavii care suferă de această boală.

În limbaj popular românesc i se spune gâlci, deși în unele părți se spune gâlci și la amigdalită.

Este o boală de natură tuberculoasă. După cum unii, infectându-se cu bacilii tuberculozei (bacilul Koch) se îmbolnăvesc de tuberculoză (oftică) pulmonară, tot așa alții se pot îmbolnăvi de scrofuloză, adică de tuberculoza ganglionilor (a ghindurilor) și cu deosebire a ganglionilor care în mod normal se găsec sub piele, de-oparte și de alta a gâtului.

Scrofuloza este o tuberculoză a ganglionilor (ghiindurilor) și este o formă de tuberculoză mai benignă (ușoară), care afectează (atinge) organismele cu un oarecare grad de imunitate contra tuberculozei, organisme care au mijloace de apărare contra tuberculozei, așa că o pot localiza la ganglioni, în loc să se întindă la plămâni, sau să se generalizeze în tot organismul.

Este o boală care atinge cu deosebire copiii în a doua copilărie și la vârsta adolescenței, iar profesorul-medic francez Marfan afirmă, bazat pe o experiență îndelungată, că copiii care au avut și s'au vindecat de această boală până la vârsta de 15 ani, nu se vor mai îmbolnăvi de tuberculoză pulmonară.

Cauzele acestei boale sunt aceleași ca ale tuberculozei pulmonare: infecția cu microbul tuberculozei (bacilul Koch) provenit din scuipatul bolnavilor de tuberculoză, mizeria economică, adică lipsa unei hrane suficiente și substanțiale, locuințe nesănătoase, etc. Foarte deseori se observă această boală la copiii părinților sifilitici, alcoolici, în sensul că sifilisul și alcoolismul pregătesc leagănul tuberculozei.

Semnele acestei boale sunt ușor de observat și de recunoscut. Întâi apar sub piele, pe părțile laterale ale gâtului una sau mai multe umflături, ghiinduri, la început mici, tari, care joacă sub deget, nedureroase, iar pielea de deasupra lor nu-și schimbă culoarea. Uneori acești ganglioni, bolnavi sunt astfel așezați, că dacă-i pipăim cu degetul parcă ar fi un lanț de mărgele, alteori sunt îngrămădiți parcă ar fi un chiorchine de struguri, iar când se umflă mai tare, formează adevărate pachete de ganglioni.

În această stare pot rămânea luni de zile, după care timp se pot vindeca, sau să se desvolte mai departe. Dacă nu se vindecă, ghiindurile, care nu sunt altceva decât ganglionii limfatici, se umflă tot mai tare până la volumul unei nuci sau chiar mai mare, așa că pot fi văzute de departe. Pielea care le acopere se întinde, devine lucie, se înroșește, apoi umflăturile se înmoae, și în sfârșit pielea care s'a subțiat foarte mult se sparge, lăsând să se scurgă o materie galbenă verzue, fomând rani mari și neregulate. Dacă umflăturile au fost numeroase rezultă un număr considerabil de ulceratii (râni), între care pielea ia o culoare roșie-violacee. Dacă aceste râni se vindecă lasă niște cicatrice (semne), urite, adânci, neregulate și încrețite, așa cum se văd la unele persoane, la gât, care au suferit de această boală.

Astfel vei izbuti să-l câștigi pe el, și amândoi veți fi fiii Celui Preaînalt. Atunci pacea de sus va fi și pe pământ, iar bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu, — când din nou se va ridica soarele, și ploaia va da rod pământului — o vor desluși și cei ce L-au urit pe Dumnezeu.

Urmează cuvântul Domnului, și pacea nu va zăbovi să vie între noi.
Pr. Ioan Scurtu

Medicul nostru

Probleme românești

de Prof. N. Băbole

Continuare din pag. 1

Dela vărsarea Savei în Dunăre, dela porțile Belgradului sârbesc și până la Marea Neagră, pe o distanță de mai bine de 1200 kilometri, așezările românești se țin lanț, înșirate ca mărgelile pe ață, de cele două maluri ale fluviului. Sunt aceiași frați ce vorbesc același dialect daco-român și care au ținut, în toate timpurile, legături dintre cele mai strânse între dânșii.

Mai departe, în inima Peninsulei Balcanice, Românii macedoneni stau azi, în urma desmembrării imperiului turcesc european, în anul 1913, sub patru stăpâniri deosebite: bulgară, sârbă, albaneză și grecească. Tocmai prin această sfărâmițare puterea lor de rezistență, fața de pericolele ce-i pasca la tot pasul, devine mai slabă și mai problematică.

Dacă cei din stânga Dunării au avut parte totdeauna de o viață națională mai bună, mai omenească, cei din dreapta fluviului au trebuit să lupte neconținut împotriva tendințelor de desnaționalizare ale șovinismului sârb, grec sau bulgar. În ochii acestora Românii, mai ales cei de pe lângă Dunăre, alcătuiau o primejdie politică dintre cele mai amenințătoare, prin faptul că locuiau într-o continuitate teritorială cu frații lor de dincolo de apă.

Măsuri severe s'au luat îndatăce stăpânitorii au simțit pericolul, pentru a înnăbuși orice viață românească, orice nizuință spre binefacerile culturii lor naționale. Astfel sute de mii de Români neaoși erau în primejdie de a pieri aici în preajma noastră. Nimeni nu făcea nimic pentru salvarea lor. Rar când se mai abătea câte cineva dela noi printre dânșii cu câte o solie, furisat și acela printre opreliștele autorităților prea vigilente, aducându-le un indemn, o îmbărbătare sau o vagă speranță de mai bine.

Între astfel de împrejurări s'a început lupta între asupriți și asupritori. Dar lupta au dus-o aici Românii singuri, în tăcere, fără multă vălvă și mai ales fără vreun sprijin din afară.

Și s'au menținut totuși prin propria lor putere de viață, unii dintre ei fără școli și adeseori și fără biserici.

Un secol întreg de sugrumare a sufletului românesc a fost de ajuns. Azi suferințele lor trebuie să ia sfârșit. Deaceia gândul nostru trebuie să se îndrepte mereu-mereu spre acești frați buni ai noștri. Datoria noastră sfântă ne impune de a-i înfățișa sub toate aspectele vieții lor în coloanele acestui ziar și a ține mereu trează în conștiința românească legitimitatea dreptului lor la o viață națională mai bună.

Scrofuloza se vindecă dacă o îngrijim cum trebuie și la timp.

E adevărat că în cazul că ganglionii s'au ulcerat, aceste ulceratii (râni) se vindecă foarte încet și cu greutate. Celor bolnavi de scrofuloză le vom da o hrană substanțială, bogată în grăsimi, carne, sare, fosfați (pește, creeri, cereale) și vitamine. Vom trimite pe bolnavi în aerul curat dela țară, la munte, dar mai ales cura de mare are o influență binefăcătoare asupra acestei boale.

Băile sărate cum sunt cele dela Lacul-Sărat, Ocna-Sibiului, Sovata, Băile-Teșești, Monteoru-Sărata, Ocnele-Mari, sau cura hidro-minerală sulfuroasă cum sunt băile Govora, Techirghiol, Pucioasa, vor fi mult recomandate în aceste cazuri. Ca medicamente vom da untura de pește (numai iarna) iodul, fierul sub formă de iodură de fier, siropul iodotonic și preparatele care conțin fosfați.

Se vor face băi de soare, bine dozate, după prescripția medicului, ședințe de raze ultra-violete (Quarz), ședințe de raze X, (radioterapie).

La omul adult, dacă e vorba numai de un ganglion, sau de puțini ganghioni, umflați și dacă nu se vindecă prin alte tratamente, se pot extirpa prin metoda chirurgicală (operație).

În concluzie, aceasta este o boală care se vindecă dacă o îngrijim bine și este important ca să se vindece, mai ales la copiii până la vârsta de 14—15 ani, pentru ca să se poată imuniza organismul contra tuberculozei pulmonare, cu alte cuvinte să nu se mai îmbolnăvească de oftică.

Este iarăși necesar să nu așteptăm ca ganglionii umflați să se ulcereze, pentru că am arătat ce semne urâte lasă și aceasta are o importanță cosmetică, estetică (de înfrumusețare), în sensul că aceste semne urâte pe pielea gâtului urăsc pe om și în special la fete scad simțitor șansele (nocratic) măritșului.

FRATE ARDELENE,

Imprumutul se nu mește al

REINTREGIRII

Ajută, cu banul tău, să ne facem țara cum a fost!

Cum se plătesc cotele la imprumutul reînțegirii?

Indatorirea patriotică ce avem toți de a da maximul posibil pentru imprumutul, merit să ne reînțegească țara și să o reclădească, ne cere tuturor în același timp să facem vărsările conform rânduelii stabilite de organele în drept.

Dăm în cele de mai jos lămuririle necesare, precum urmează:

În conformitate cu Ordinul Ministerului de Finanțe Nr. 17029 1941, se aduce la cunoștința generală că, toți acei contribuabili salariați, care urmează să plătească impozitul pe salarii în cursul lunii Octombrie 1941, deodată cu plata acestui impozit sunt ținuți să facă dovada că, au scris la Imprumutul Reînțegirii, sumele corespunzătoare salariului ce primesc, precum urmează:

Cei cu salariu brut lunar până la 6.000 lei, vor subscrie jumătate din salariul brut convenit pe o lună.

Cei cu salariu brut lunar peste 6.000 lei, vor subscrie întreg salariul brut convenit pe o lună.

În mod practic se va plăti multiplul cel mai mare al prețului unei 1/2 de titlu, aferent lunii în care se face angajamentul și care se cuprinde în

salariul ce trebuie scris, conform dispozițiilor de mai sus.

Valoarea unei 1/2 de titlu variază, după timpul în care se va face angajamentul și plata efectivă, astfel:

În luna Septembrie 1941 este de lei 2.188	
” Octombrie	” ” ” ” 2.200
” Noiembrie	” ” ” ” 2.213
” Decembrie	” ” ” ” 2.225
” Ianuarie 1942	” ” ” ” 2.238
” Februarie	” ” ” ” 2.250
” Martie	” ” ” ” 2.250

Pentru fracțiunile mai mici decât prețul unei 1/2 de titlu, dacă salariatul nu acceptă rotunjirea acestei fracțiuni în sus, se poate subscrie Titluri Țărănești de câte 1.000 lei, iar fracțiunile mai mici de una mie lei se neglijează.

Valoarea titlurilor țărănești trebuie achitată integral la facerea angajamentului.

Comitetul de propagandă pentru „Imprumutul Reînțegirii“ 1941

Secretar General,
N. Grecu

Informațiuni

In atențiunea abonaților

Implinindu-se șase luni dela reorganizarea și trimiterea regulată a gazetei, rugăm pe abonații, care sunt încă în restanță, să ne trimită costul abonamentului.

Abonații din Brașov sunt rugați a trece pe la administrație fiindu-ne personalul de serviciu mobilizat și neputându-i încasa la domiciliu.

Spitalelor militare și tuturor spitalelor în care se îngrijesc răniți „Gazeta Transilvaniei” se trimite gratuit.

Camuflarea lanternelor

Garnizoana Brașov aduce la cunoștința publicului că începând dela data de 3 Oct. 1941, orice lampă de buzunar urmează a fi camuflată cu hârtie de celofan albastră, în caz contrar persoana respectivă va fi arestată, lampa confiscată și împreună cu actele dresate va fi înaintată Curții Marțiale Brașov.

Se mai aduce la cunoștință că toate autoturismele și camioanele urmează a fi camuflurate conform ordonanțelor în vigoare, în caz contrar se va proceda la fel ca mai sus.

Impozitul pe lux și cifra de afaceri

Vărsămintele din impozitele pe lux și cifra de afaceri, atât cu debit cât și fără debit, se vor face numai pe borderourile tip, după modelul nou. Borderourile se vor completa clar cu toate datele prescise.

Registru de inspecții pentru întreprinderi

Toate întreprinderile impozabile la lux și cifra de afaceri sunt obligate să-și înființeze cu începere dela 1 Oct. a. c. registru de inspecție vizat de Adm. de Constatere.

Carnea este scutită de impozitul excepțional de 4%

La cumpărarea cărnii nu se va percepe impozit excepțional de 4%, conform dispozițiilor Minist. Finanțelor. Nu cad sub aceleași prevederi însă și seul, pieile, coarnele, mațele etc.

Scutirea morilor țărănești de plata impozitelor

Pentru ca morile țărănești să poată beneficia de scutirea de impozit, trebuie să prezinte o adeverință dela asociația generală a micilor morari, prin care să se certifice că nu macină decât produsele directe ale sătenilor.

Morile, care nu intră în aceste prevederi sau nu vor prezenta adeverința prevăzută până la 10 Nov., vor fi obligate să-și înființeze registrul special și să achite impozitul pe cifra de afaceri, conform legii.

Acte de contravenție ne-intemeiate

Întreprinderile impozabile, pentru a fi considerate de bună credință, sunt obligate să lămurească din timp cazurile, care le privesc, ca: stabilirea produsului intermediar și de consum propriu, valoarea materiilor prime întrebuițate, costul manoperei, prețul de facturare etc.

Casă de fier blindată pentru bani,

cca. 115 x 80 x 63 cm. dimensiuni exterioare, caută

Soc. Națională de Gaz Metan, MEDIAȘ

Se va indica locul unde poate fi văzută casa.

Puteti câștiga

10.000.000

intrând în joc la

CLASA 5-A

care distribuie

21.200 câștiguri

în valoare de

151.350.000

UN PREMIU DE 5.000.000 LEI
UN CÂȘTIG DE 5.000.000 LEI
Un câștig de 2.000.000
2 câștiguri à 1.000.000
4 câștiguri à 500.000
12 câștiguri à 200.000
și încă 21.180 câștiguri dela 100.000 la 5.000 Lei
Valoarea totală Lei 151.350.000

21.200 CÂȘTIGURI

CLASA 5-A
DISTRIBUE
151.350.000 Lei
PLUS 4 PREMII MOBILE À CÂTE
1.000.000
RĂMASE IN URNĂ

LOTERIA DE STAT JUBILARA

CL. I 9.670.000
CL. II 11.670.000
CL. III 13.770.000
CL. IV 15.870.000

TRAGEREA: 5-6-7, 9-10-11, 15-16-17, 19-20-21, 24-25-26 și 30 Octombrie 1941

Donațiile făcute ostașilor sunt scutite de orice taxe.

Prin Decretul Lege No. 2333/941, publicat în Monitorul Oficial No. 197 din 21 August 1941, s'au scutit de taxele de timbru și impozitul proporțional, cum și de orice alte taxe și impozite prevăzute în legi speciale, donațiunile de bunuri mobiliare și imobiliare, precum și orice alte liberalități făcute pentru ostașii luptători pe front, în actualul război.

Ținem să precizăm însă, că aceste scutiri se acordă numai pentru donațiile și liberalitățile făcute direct ostașilor, și nici decum pentru donațiile sau liberalitățile acordate diferite or societăți sau Asociațiilor de binefacere sau chiar Ministerului Apărării Naționale.

Pentru cazurile când se va constata că s'a procedat astfel sau că aceste donațiuni au avut altă destinație, se va socoti sustragere și se vor aplica sancțiunile de rigoare.

Incunoștințare

Se aduce la cunoștința creditorilor Societății Turistice Maghiare din Brașov și ai Societății Săculești Brașov ca să-și anunțe creanțele lichidatorului delegat de Minister, avocat public Cornel Puiu cu dom. în Brașov Str. Sf. Ioan Nr. 25.

În caz contrar se va omite lichidarea eventualei creanțe.

Lichidator:

Cornel Puiu, avocat public Brașov.

Primăria Municipiului Brașov

Nr. ad. 23.872—1941
Serv. financiar
Bir. Aproviz.

PUBLICAȚIUNE

Toți comercianții de coloniale care au înscrisă populație pentru alimente, se vor prezenta pentru ridicarea sării la Federala Carpați conform repartiției făcute de Primărie, din stocul mic de sare ce s'a adus cu autocamioanele.

Cantitatea minimă de sare este de 50 kgr. de magazin, iar vânzarea o veți face în raport cu acest stoc sosit, clienților Dvs. înscrisi pentru alimente Brașov, la 29 Sept. 1941.

Primar:

Dr. N. G. V. Gologan.

Șeful Serv. Financiar,
și al Bir. Aprov.
A. Precup.

ROMÂNIA

Județul Brașov. Plasa: Centrală
PRIMĂRIA COMUNEI PREJMER

Nr. 3538/1941.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați că primăria comunei Prejmer ține în ziua de 14 Octomvrie 1941 ora 11 a. m. licitație publică cu oferte închise, pentru darea în întreprindere a unei băi populare.

Valoarea lucrării după deviz este de Lei 766.550.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 88—110 din L. C. P.

Concurenții vor depune odată cu oferta în plic separat, garanția de 5%, în numerar sau efecte de Stat.

Ofertele se vor face în conformitate cu devizul și caetul de sarcini, ce se poate vedea în orele de birou la primărie.

În caz când licitația nu va da un rezultat favorabil, a doua licitație se va ține în același loc în ziua de 24 Octombrie 1941.

Prejmer, la 24 Sept. 1941.

Primar.
Indescifrabil.

Notar.
Indescifrabil.

PRIMĂRIA COMUNEI SATULUNG

Nr. 2476—1941

PUBLICAȚIUNE

Primăria comunei Satulung jud. Brașov, dă în antrepriză prin licitație publică orală, ce se va ține în ziua de 12 Octomvrie 1941, ora 10, în localul primăriei comunei Satulung, tăiatul, fașonatul și așezatul în stive a lemnurilor necesare încălzitului localurilor primăriei, instituțiilor și funcționarilor pe anul 1941/42. — cca 1000 stj. fag situate în pădurea „Lipiași”.

Garanția 10% din suma oferită. Condițiunile de licitație și caetul de sarcini se pot vedea la primăria comunei Satulung, în orele de birou. Satulung, la 29 Sept. 1941.

p. Primar,
Gh. Roșculeț

Notar,
N. Cădea.

Se caută lucrătoare

curate îndemnatice pentru imediată angajare, HESS A. G.

CRONICA RAZBOIULUI

Permanența românească

Trecutul glorios al strămoșilor și patrimoniul național ce-și are începutul în străfunduri de istorie, pune tot mai multă stăpânire pe frânele adevărului, care nu poate fi nesocotit și trezește în sufletele noastre o încredere deplină. Deabia acum, după ce ne-a fost dat să trăim și tragedia anului 1940, ne dăm seama de limpezimea izvoarelor noastre de viață românească al cărui suflu s'a simțit, cu două mii de ani în urmă, dela Tisa, până departe spre malurile Bugului. Cu cât ne afundăm în trecut, cu atât ne ridicăm pe culmile istoriei popoarelor europene, în care neamul nostru a scris pagini de neasemuită glorie, dar pe care noi, fie că le-am nesocotit, fie că ele n'au putut fi des-cifrate în adevăratul lor înțeles. În tristețea provocată de sfârșirea nedreaptă a hotărârilor, am coborât în negura timpurilor pentru a găsi o consolare și un îndemn. Pe cărările întortocheate pe care au mers în drumul lor spre glorie, sau spre decădere, popor după popor, găsim sumedenie de luminări în care neamul nostru a făcut lungi popasuri. Nu vom enumăra aici etapele care au constituit cândva îndreptar popoarelor înconjurătoare, dar măcar acum se cade să vorbim răspicat și să privim cu încredere și mândrie în jurul nostru. Ce-am fost și ce suntem? Ce-am moștenit și ce avem? Am fost un neam de oameni cu un prestigiu ce n'a fost egalat de nimeni și suntem acum pe drumul izbânzilor desrobitoare de glie și întregitoare de neam. Moștenirea rămasă din strămoși, dar furată de cotropitorii veacurilor, era o adevărată împărăție a cărui definire geografică o va face viteza noastră armată. Efortul pe care îl depunem cu toții, pe frontul muncii fizice și spirituale, este menit să ușureze pașii grei ai destinului, să răscolească până în străfunduri de vremi permanența românească, pentru a fixa, cu hotărârea și dăruirea proprie rasei noastre, „spațiul istoric“ peste care de veacuri am fost stăpâni. Acum când am trecut peste rezistența dela Răsărit și când aproape 700.000 de frați și-au ridicat către cer fruntea și glasul, preamărind în voie puterea Celui fără de sfârșit, căldura sufletului nostru îmbrățișează imaginea scumpă a altor meleaguri. Zădarnic pământul este scormonit, iar ciocăniturile subterane descopăr intenția războinică a unui popor care a depășit puțința de afirmare națională, căci încordările noastre nu vor cunoaște obstacole.

Caracterul ridicol al conferinței dela Moscova a atins miercuri punctul culminant prin discursul ținut de Molotov în ședința finală.

Molotov pare convins de faptul că puterile anglo-saxone nu sunt în stare, nici din punctul de vedere al capacității de transport, să acorde Uniunii Sovietelor ajutorul cerut. Dar în acest lucru, Molotov nu s'a putut declara fățiș. Deaceia fiind nevoie să mențină în cadrul ficțiunilor, el a rămas la formula că hotărârile conferinței constituie dovada că Uniunea Sovietelor poartă acum pe umeri toată greutatea luptelor

contra Germaniei național-socialiste și că această conferință va garanta că ajutorul va fi dat repede și în chipul cel mai eficient.

Dar Molotov a mărturisit în același timp că în această luptă, care este susținută de Soviete, mai mult decât de Anglia și Statele Unite, Uniunea Sovietelor are de suferit loviturile cele mai sângeroase și cele mai grele ale inamicului.

Este de altfel semnificativ faptul că acest discurs a fost moderat în numeroase pasagii după declarațiile obișnuite ale Kominternului. El a afirmat că Uniunea Sovietelor luptă pentru cauza „tuturor popoarelor iubitoare de pace“, afirmație care trezește amintirea experiențelor făcute de Finlanda, de fostele țări baltice și de România. În sfârșit Molotov a aplicat puterilor Axei termenii prin care sunt calificați în general, la ședințele Kominternului toți adversarii bolșevismului.

Este interesant de observat faptul că serviciul britanic de propagandă comentează toată linia tezelor de propagandă emise de Molotov, fără a spune însă niciun cuvânt despre ajutorul puterilor anglo-saxone pentru Uniunea Sovietelor. În schimb, același serviciu scoate în relief faptul că Sovietele ar avea intenția de a juca un rol important în eliberarea lumii, rol la care ele ar avea dreptul acum mai mult decât oricând. Serviciul propagandei britanice exprimă credința că bolșevicii nu vor colabora numai la „crearea securității internaționale“, ci că vor contribui și

Reprimarea terorismului în Boemia și Moravia

Ziarele anunță condamnarea la moarte pentru că au pus la cale acțiuni de înaltă trădare și de sabotaj, a următorilor indivizi: Jaroslav Plodek, arhitect, Iosif Melcher, droghist, Venceslas Sulta funcționar, toți originari din Laun, August Peclat monitor federal al școlilor, evreul George Israel Spitzer profesor, evreul Leon Schwartz funcționar, ambii de fel din Praga; Carol Kappek colonel în retragere din Bruenn, Vladimir Groh, prof. la universitatea tehnică din Bruenn, Voitech Gilek, medic, toți de fel din Bruenn, precum și mai multe alte persoane.

Condamnările la moarte au fost pronunțate de curțile marțiale din Praga și Bruenn.

Verdicturile au fost executate în ziua de 30 Septembrie.

Lupte înverșunate în sectorul Petersburg

Lupte înverșunate se dau în sectorul Petersburg.

În ultimele zile, deși a plouat fără întrerupere, nu s'a înregistrat nici o slăbire a ofensivei trupelor germane.

După informații sosite de pe diferitele teatre de războiu, se pare că ploile sunt generale pe întregul front oriental.

Sovieticii au atacat în mai multe rânduri pozițiile unei divizii germane în sectorul din fața Petersburgului.

Atacurile, care erau sprijinite și de un tren blindat, au fost respinse de trupele germane, cu pierderi sângeroase pentru inamic.

Din izvor militar se află că artileria germană a bombardat cu mare

la întronarea unei prosperități economice.

Delegatul american la conferința dela Moscova a declarat, că în momentul de față au sosit în Rusia Sovietică câteva transporturi de material de războiu și benzină.

Punându-se întrebarea dacă Japonia a luat vreo atitudine cu privire la transporturile americane „via Vladivostok, cercurile dela Wilhelmstrasse au ținut să sublinieze, că politica Japoniei se menține pe același plan al intereselor comune ale semnatarilor pactului tripartit și că, fără îndoială atunci când transporturile americane vor reprezenta ceva real în influențarea războiului, Japonia va interveni cu energie și cu forțe care nu pot fi biruite.

De altfel, neputința de a aproviziona pe bolșevici rezultă și din părerea cercurilor americane cu privire la poziția Washingtonului față de conferința dela Moscova care este următoarea: O ajutorare efectivă a Moscovei n'ar fi posibilă decât peste câteva luni, poate nici chiar înainte primăverii.

În general anumite cercuri americane sunt de părere că nu se poate face în aceste momente mare lucru pentru Moscova.

Cea mai importantă problemă este cea a transporturilor.

Cu privire la chestiunea convoaelor se observa că Washingtonul nu a desmițit convoiul de transporturi pentru Singapore și se bănuiește că vapoarele de comerț, care vor naviga pe această cale, vor fi înarmate.

Curtea marțială din Bruenn a achitat pe unul dintre inculpați. Ziarele din protectorat anunță în legătură cu condamnările la moarte, pronunțarea în ziua de 29 Septembrie de Curtea Marțială din Praga că d. Francisco Horacek, fost general de brigadă, originar din Praga, a fost unul dintre conducătorii unui grup al rezistenței cehe.

Ceilalți patru condamnați care toți sunt de fel din Praga făceau parte dintre fruntașii unei organizații comuniste.

Unul dintre ei a fost șeful unei celule comuniste dela o mare uzină de armament, unde el pregătise acțiuni de sabotare.

Alți condamnați printre care se află și mai mulți evrei, au jucat de asemenea un rol de primul rang în organizația comunistă.

succes uzine importante din Petersburg, care sunt printre cele mai renumite uzine de armament din Uniunea Sovietică. Unele erau importante chiar cu multă vreme înainte de războiu și erau numite „Uzinele Krupp ale Rusiei“.

Astăzi, uzinele Kirov fabrică tunuri, piese de care blindate și muniții de tot felul. În ultima vreme, uzinele executau și montajul carelor blindate.

În timpuri normale, fabricele au o capacitate de 23.000 de oameni, însă în ultimii ani numărul lucrătorilor a crescut la 40.000 și chiar la 50.000.

S'a constatat că obuzele germane au produs mari stricăciuni la atelierele uzinelor Kirov.

Moscova și Petersburg din nou bombardate

Moscova a fost atacată de avioanele germane de luptă. Mai multe incendii au fost observate la obiectivele de războiu importante din centrul orașului. În aceeași noapte, a fost bombardat cu succes și Petersburgul, unde s'au înregistrat lovituri în plin asupra instalațiilor militare.

Mai multe incendii au izbucnit în centrul orașului și în cartierele dela Sud.

În sectorul meridional, o divizie germană a pătruns adânc în interiorul pozițiilor sovietice

Din izvor militar se află că în sectorul meridional al frontului de Est o divizie a înaintat și a întrecut cu mult, în a doua jumătate a lunii Septembrie, în interiorul pozițiilor sovietice, toate celelalte formațiuni germane.

Această divizie a ocupat la 20 Septembrie o mare localitate și a format un cap de pod, până când celelalte formațiuni germane au ajuns-o. Bolșevicii au încercat, în mod continuu, să cucerească capul de pod german, atacându-l în mai multe rânduri cu forțe mult superioare. Aceste atacuri erau susținute de care de asalt, vehicule purtătoare de mitraliere și aviația sovietică.

Cu toate acestea Germanii nu s'au retras măcar cu un pas. În cursul acestor lupte ei au făcut 2.141 prizonieri, au scos din luptă 38 care sovietice și și au doborât trei avioane sovietice.

Mardare Mateescu.

Discursul Cancelarului Hitler

Ca în toate discursurile sale și în aceasta rezumă momentele principale ale actualului războiu, evidențind rolul de prevedere și de cumpănire pe care îl poartă Germania interesului unei mai bune orânduiri a Europei de mâine.

Ca urmare a acestei atitudini: „Este pentru prima dată, când se manifestă pretutindeni pe acest continent ceva ce poate fi asemănat cu deșteptarea Europei. În Nord luptă Finlandezii, o adevărată națiune de eroi (aplauze foarte vii). În vastele sale ținuturi această națiune se află singură, cu forța sa, cu curajul său, vitejia și tenacitatea sa.

La Sud este România care luptă (aplauze). Această națiune s'a refăcut cu o rapiditate uimitoare de pe urma uneia din crizele de Stat cele mai serioase care pot atinge un stat, sub conducerea unui om viteaz și hotărât“.

Cancelarul arată apoi de ce nu se poate vorbi întotdeauna despre mersul operațiunilor, căci acesta ar însemna să dea informațiuni adversarului.

Înșiră apoi marile biruințe și prăzile făcute în cursul războiului și mai ales în timpul din urmă.

Completa nimicire armată a Rusiei este apropiată, iar la sfârșitul războiului Cancelarul va definitiva punerea în practică a programului național-socialistului.

Redactor responsabil
ION BOZDOG